

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня

доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя МОН України, м. Ніжин, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Сидоренко Юлії Олександрівні з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка на підставі прилюдного захисту дисертації «Методика вивчення літературних творів із міфологічними структурами експліцитного типу на уроках української літератури в 9–11 класах» за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Сидоренко Юлія Олександрівна, 1988 року народження, громадянка України, освіта повна вища, у 2010 році закінчила Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. У 2016–2020 роках навчалася в аспірантурі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя денної форми навчання за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями). З 1 вересня 2023 року повторно вступила до аспірантури заочної форми навчання Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Дисертацію виконано в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя МОН України, м. Ніжин, у відповідності із науковою тематикою кафедри літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя і є частиною комплексної науково-дослідної роботи на тему «Технологія літературного аналізу в середній школі», державний реєстраційний № 0123U101622.

Науковий керівник – Бондаренко Юрій Іванович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

За матеріалами дисертації опубліковано 18 праць у наукових журналах, збірниках наукових праць і тезах доповідей у матеріалах конференцій, із них: 8 статей – в українських фахових виданнях із педагогічних наук (у тому числі 3 статті у виданнях категорії Б), 2 – у закордонних наукових виданнях, індексованих у закордонних наукометричних базах, 6 тез – у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських конференцій, 2 – публікації, які додатково відображають результати дисертації у виданнях, що входять до наукометричної бази Index Copernicus. Опубліковані роботи цілком відповідають змісту дисертації та її висновкам.

1. Сидоренко Ю. О. Вивчення літературних творів з міфологічними структурами експліцитного типу в 9–11 класах загальноосвітньої школи: теоретичні засади, система компетентностей. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. Ніжин, 2016. № 4. С. 36–40.
2. Сидоренко Ю. О. Загальнодидактичні та методико-літературні принципи вивчення літературних творів з міфологічною образністю у старших класах загальноосвітньої школи. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. Ніжин, 2018. № 2. С. 106–113.
3. Сидоренко Ю. Закономірності функціонування міфологічних структур у художній творчості (на матеріалі української літератури): теоретико-методологічні основи вивчення. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2018, VI (66), P. 54–57. DOI: <http://doi.org/10.31174/SEND-PP2018-162VI66-11>.
4. Сидоренко Ю. О. Шкільне вивчення міфологічних структур літературних творів у контексті подієвого аналізу. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. Ніжин, 2018. № 4. С. 124–127. DOI: 10.31654/2663-4902-2018-PP-4-124-127.

5. Сидоренко Ю. О. Вивчення образів, міфологізованих письменниками, на уроках української літератури в 9–11 класах. *Proceedings of the XVIII International Scientific and Practical Conference Social and Economic Aspects of Education in Modern Society*. 2019. October 28. P. 25–29.
6. Сидоренко Ю. Вивчення взаємозв'язків між персонажами у творах із міфологічною образністю на уроках української літератури. *Нова педагогічна думка*. 2020. № 1 (101). С. 70–73. DOI: 10.37026/2520-6427-2020-101-1-70-73.
7. Сидоренко Ю. Християнська міфопоетична парадигма в літературних творах для 9–11 класів: теоретичні засади вивчення та система компетентностей. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Миколаїв, 2017. № 2 (57). С. 418–422.
8. Сидоренко Ю. Художні твори з експліцитно вираженою міфологічною складовою: літературознавчий аспект вивчення. *Українська мова і література в школах України*. 2017. № 7–8 (171). С. 75–78.
9. Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі шкільного вивчення літературного твору (9–11 класи). *Українська мова і література в школах України*. 2019. № 6. С. 37–40.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Рудюк Тетяна Вікторівна – голова спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри української мови, методики її навчання та перекладу Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Дисертаційна робота Сидоренко Юлії Олександрівни на тему «Методика вивчення літературних творів із міфологічними структурами експліцитного типу на уроках української літератури в 9–11 класах» є самостійним науковим дослідженням та цілком відповідає вимогам наукової кваліфікації здобувача «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої

освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. З урахуванням виконання у повному обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи дисертант заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Удовиченко Лариса Миколаївна – опонент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри східної культури і літератури Київського університету імені Бориса Грінченка.

Дисертація Юлії Сидоренко піднімає істотну, глибоку і мало розроблену тему, яку тільки зрідка і дуже побіжно подибуємо у шкільних програмах, підручниках і методичних розробках, хоча потенціал цієї теми у навчанні літератури взагалі, і української зокрема, дуже великий. Без вникливої уваги до цієї теми годі сподіватися на глибоку і адекватну оцінку і розуміння як намірів авторів-літераторів, так і їх творів.

Дисертація демонструє найвищий стандарт наукової творчості і у багатьох відношеннях є взірцевою.

Робота в теоретичному і практичному аспектах робить її помітним явищем еволюційного процесу українського шкільництва.

Результати дослідження Юлії Сидоренко є істотним внеском у розвиток теорії і методики навчання української літератури. Значний теоретико-експериментальний доробок здобувачки, змістовні і цікаві літературознавчі матеріали та запропонована методична модель, викладені у розділах дисертації та у додатках, пропозиції й рекомендації, вміщені у статтях, безумовно слугуватимуть підґрунтям для практичної реалізації важливих освітніх завдань, а також стануть стимулом для оновлення програм, підручників та посібників з української літератури для учнів Нової української школи.

Кілька зауважень мають здебільшого рекомендаційний характер і жодним чином не знижують високої загальної оцінки дисертації.

Загалом робота Сидоренко Юлії Олександрівни з теми «Методика вивчення літературних творів із міфологічними структурами експліцитного типу на уроках української літератури в 9–11 класах» засвідчує глибоку ерудицію дисертантки, вільне володіння методами наукових досліджень та спроможність розв'язувати складні проблеми теорії і практики навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти, відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а дисертантка заслуговує на присудження ступеню доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Гоголь Наталія Валеріївна – опонент, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови, літератури та методики навчання Навчально-наукового інституту філології та історії Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Відзначила, що дисертаційне дослідження науково аргументовано та змістовно відповідає сучасним запитам суспільства до підготовки компетентного здобувача освіти; дослідниця переконливо довела своєчасність і значущість проблеми методичних досліджень у контексті модернізації шкільної літературної освіти. Виклад матеріалу дисертації послідовний, має науковий характер. Вказані зауваження не є принциповими щодо суті роботи та не зменшують наукової цінності дисертації в цілому. За своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем, практичним значенням, дисертаційна робота Сидоренко Ю. О. є самостійною закінченою науковою роботою, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої

освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а дисертантка заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Грицак Наталія Русланівна – опонент, доктор педагогічних наук, кандидат філологічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Позитивно оцінюючи роботу Сидоренко Ю. О. в цілому, доцільно звернула увагу на окремі дискусійні питання і зауваження, як-от: крім традиційних видів наочності рекомендуємо використовувати також віртуальну наочність, зокрема інтерактивну дошку і мультимедійну презентацію. Разом із тим, варто було б звернути увагу на використання візуалізації: метафоричні схеми, інформаційні плакати, кроссенси, хмари слів та розкрити можливості візуалізації під час вивчення різножанрових творів із міфологічними структурами експліцитного типу. Проте висловлені зауваження і пропозиції жодним чином не применшують науково-методичної вагомості представленої дисертаційної роботи, їх слід розглядати як побажання авторці в подальшій науковій роботі. Дисертаційна робота Сидоренко Юлії Олександрівни на тему «Методика вивчення літературних творів із міфологічними структурами експліцитного типу на уроках української літератури в 9–11 класах», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 01 Освіта / Педагогіка за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем, практичним значенням, є самостійною закінченою науковою роботою, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №

44), а дисертантка заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Капленко Оксана Миколаївна – рецензент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Загальне враження від дисертаційної роботи Сидоренко Ю. О. позитивне, принципів недоліків, які стосуються змісту, обсягу, оформлення науково-теоретичного та практичного значення дисертації не має. Дисертація є закінченою науково-дослідною роботою, яка містить нові вирішення актуальної проблеми, та повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а дисертантка заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Отже, разова спеціалізована вчена рада Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя ухвалила:

1. Дисертація Сидоренко Юлії Олександрівни на тему «Методика вивчення літературних творів із міфологічними структурами експліцитного типу на уроках української літератури в 9–11 класах», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) є завершеним самостійним науковим дослідженням, що має новизну, теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року про затвердження «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

2. Присудити Сидоренко Юлії Олександрівні ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) на підставі результатів відкритого голосування.

3. Оприлюднити рішення разової спеціалізованої вченої ради щодо присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) Сидоренко Юлії Олександрівні та відеозапис трансляції захисту дисертації на офіційному вебсайті Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Результати відкритого голосування: «ЗА» - 5 членів ради,
«Проти» - 0 членів ради,
«Утримались» - 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Сидоренко Юлії Олександрівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Голова спеціалізованої
вченої ради

Рецензент

Опонент

Опонент

Опонент

Т. В. Рудюк

О. М. Капленко

Л. М. Удовиченко

Н. В. Гоголь

Н. Р. Грицак

22 січня 2024 р.